

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Proxectos 5	Código	630G02021	
Titulación	Grao en Estudos de Arquitectura			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición			
Coordinación	Crespo Gonzalez, Cristobal	Correo electrónico	cristobal.crespo@udc.es	
Profesorado	Crespo Gonzalez, Cristobal Martínez Raido, Jose Luis Mesejo Conde, Mónica Pedros Fernandez, Oscar Prieto López, Juan Ignacio	Correo electrónico	cristobal.crespo@udc.es jose.luis.martinez.raido@udc.es monica.mesejo@udc.es oscar.pedros@udc.es juan.prieto1@udc.es	
Web	dpauc.udc.es/			
Descrición xeral	<p>Nesta materia consolidarase a elaboración da metodoloxía proxectual individual de cada alumno, permitiéndolle comprobar como o achegamento ao proxecto baixo unha perspectiva disciplinar permite abordar programas moi diversos en canto a escala e complexidade. Neste cuatrimestre reflexionarase sobre o papel do edificio con respecto á súa contorna, de tal xeito que se pondere a influencia do mesmo en condicións que van desde a intervención nun conxunto urbano consolidado e con interese patrimonial a un área en desenvolvemento na periferia urbana e sen elementos construídos que a caractericen.</p> <p>Así mesmo, traballarase sobre o concepto do uso colectivo, os espazos comúns e de relación e as condicións de privacidade, as circulacións, os espazos de acceso e reunión, os aspectos de representatividade e imaxe, o carácter dos espazos exteriores, pavimentos, axardinamento, patios, iluminación das estancias, etc.</p>			

Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non se realizarán cambios nos contidos - No caso de continxencia adoptaranse as medidas necesarias para garantir a calidade do ensino e máis a integridade dos contidos. <p>2. Metodoloxías</p> <p>*Metodoloxías docentes que se manteñen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ? Sesión maxistral ? Discusión dirixida ? Traballos tutelados (con atención personalizada) (computa na avaliación) ? Atención personalizada <ul style="list-style-type: none"> - Manteranse as mesmas metodoloxías docentes. Tanto a sesión maxistral, como a realización das probas obxectivas e o seguimento dos traballos tutelados adaptaranse ao soporte virtual, de ser o caso. <p>*Metodoloxías docentes que se modifican:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non están previstas modificacións de metodoloxías docentes. <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Correo electrónico: Uso diario. Pra facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos traballos tutelados. ? Moodle: Segundo a necesidade do alumnado. Dispoñen de información actualizada sobre as actividades da asignatura e os contidos da docencia expositiva, así como de foros temáticos asociados aos módulos da materia. ? Teams: 2 sesións semanais en grupos reducidos para o seguimento do avance dos traballos tutelados, na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario de aulas da Escola. - 1 reunión mensual de coordinación da materia e co resto das asignaturas que configuran o Obradoiro, para o seguimento e apoio na realización dos ?traballos tutelados?. Esta dinámica permite facer un seguimento normalizado e axustado as necesidades da aprendizaxe do alumnado para desenvolver o traballo das diferentes materias. - Titorías: programadas ao través da tarefa específica de Moodle, as titorías adaptaranse as necesidades do alumnado, e realizaranse a través de reunións en Teams, tanto de xeito individual como en pequenos grupos de non mais de 6 alumnos, segundo as especificidades das consultas. <p>4. Modificacións na avaliación:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non se contemplan modificacións nos obxectivos nin nas metodoloxías de avaliación. <p>Observacións da avaliación:</p> <ul style="list-style-type: none"> - As probas obxectivas poderán realizarse de modo non presencial. - Os alumnos estranxeiros en programas de intercambio poderán substituír a proba obxectiva por un traballo tutelado proposto polo profesor. - Esixirase ao alumnado unha participación activa na docencia on- line, en similares condicións ás requiridas nesta Guía para a docencia presencial, para garantir a autoría e a supervisión dos traballos e poder superar a materia. <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Os recursos bibliográficos da asignatura están disponibles no Moodle. Facilitaranse aportacións específicas de materiais de consulta en soporte dixital ao través da plataforma Moodle.
-----------------------------	---

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A34	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos básicos e de execución, esbozos e anteprojectos. (T)
A37	Capacidade para elaborar programas funcionais de edificios e espazos urbanos. (T)
A38	Capacidade para intervir en e conservar, restaurar e rehabilitar o patrimonio construído. (T)
A39	Aptitude para suprimir barreiras arquitectónicas. (T)

A40	Capacidade para exercer a crítica arquitectónica.
A46	Capacidade para aplicar normas e ordenanzas urbanísticas.
A51	Coñecemento axeitado dos métodos de estudo das necesidades sociais, a calidade de vida, a habitabilidade e os programas básicos de vivenda.
A52	Coñecemento axeitado da ecoloxía, a sostibilidade e os principios de conservación de recursos enerxéticos e medioambientais.
A53	Coñecemento axeitado das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas da cultura occidental, así como dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A55	Coñecemento axeitado da relación entre os patróns culturais e as responsabilidades sociais do arquitecto.
A56	Coñecemento axeitado das bases da arquitectura vernácula.
A57	Coñecemento axeitado da socioloxía, teoría, economía e historia urbanas.
A58	Coñecemento axeitado dos fundamentos metodolóxicos do planeamento urbano e a ordenación territorial e metropolitana.
A63	Elaboración, presentación e defensa ante un Tribunal Universitario dun traballo académico orixinal realizado individualmente relacionado con calquera das disciplinas cursadas.
B1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita atoparse a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dun xeito profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado
B5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Coñecer a historia e as teorías da arquitectura, así coma as artes, tecnoloxías e ciencias humanas relacionadas con esta
B9	Comprender os problemas da concepción estrutural, de construción e da enxeñería vinculados cos proxectos de edificios así como as técnicas de resolución destes
B10	Coñecer os problemas físicos, as distintas tecnoloxías e a función dos edificios de xeito que se dote a estes de condicións internas de comodidade e protección dos factores climáticos, no marco do desenvolvemento sostible
B12	Comprender as relacións entre as persoas e os edificios e entre estes e o seu entorno, así como a necesidade de relacionar os edificios e os espazos situados entre eles en función das necesidades e da escala humana
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias /
Resultados do título

Ao superar este asignatura, o alumno deberá estar en condicións de:	A34	B1	C1
	A37	B2	C3
- Saber manexar ferramentas materiais de certa complexidade, e reforzar os seus argumentos culturais e intelectuais para poder acometer a ideación e desenvolvemento dun proxecto arquitectónico de mediana escala e complexidade.	A38	B3	C4
	A39	B4	C5
	A40	B5	C6
- Saber relacionar as diferentes escalas de análise e concreción do proxecto, dende a urbanística ata a escala de detalle, incluíndo elementos de definición constructiva, tales como os acabados e os cerramentos, e de deseño e definición estrutural.	A46	B6	C7
	A51	B9	C8
	A52	B10	
	A53	B12	
- Ser capaz de elaborar unha documentación técnica adecuada para un proxecto de mediana complexidade e escala, indicando con precisión a súa configuración formal, os seus aspectos materiais, constructivos, estruturais e de instalacións, tendo en conta aspectos de normativa técnica e urbanística.	A55		
	A56		
	A57		
	A58		
- Aplicar sistemas de acondicionamento tendo en conta as normativas técnicas e os criterios relacionados coa sustentabilidade, as respostas enerxéticas pasivas e a optimización dos recursos enerxéticos.	A63		

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1 - METODOLOXÍA DO PROXECTO II	<ul style="list-style-type: none"> - Ferramentas organizativas. Programa, uso e función. - Ferramentas culturais. Tradición, historia e cultura do lugar. - Edificio e ambiente: enerxía e comportamento pasivo. - O uso colectivo. Espazos comúns, de relación e de reunión. - Tratamento de espazos interiores. Material, cor, iluminación. - Tratamento de espazos exteriores. Pavimentos, axardinamento, patios.
TEMA II - ARQUITECTURA E CIDADE	<ul style="list-style-type: none"> - Arquitectura pública e institucional. - Arquitectura e patrimonio. A cidade histórica. A cidade herdada - Arquitectura e paisaxe. Medio físico e cultural - Linguaxe arquitectónica. Materialidade e estrutura
TEMA III - INTRODUCCIÓN Á NORMATIVA DE PROXECTO II	<ul style="list-style-type: none"> - Acondicionamento dos espazos. Iluminación, ventilación, sistemas. - Instalacións dos edificios. - Condicións de seguridade contra incendios e evacuación. - Patrimonio, restauración e intervención arquitectónica.
EXERCICIO 1 - PROXECTO EXECUTIVO	<ul style="list-style-type: none"> - Análise urbana. - Proxecto de equipamento ou edificio con certa relevancia estrutural nunha contorna non consolidada. - Desenvolvemento da materialidade da proposta: construción e estrutura.

PROGRAMA IACOBUS Erasmus+ - CONSTRUINDO O PATRIMONIO EUROPEO	<p>- Nesta asignatura insérese un dos proxectos do Convenio Internacional IACOBUS Erasmus, que se realiza conjuntamente coas Escolas de Arquitectura OTH de Ratisbona (Alemania), ENSACF de Clermont-Ferrand (Francia) e NUACA de Yerevan (Armenia)</p> <p>- O convenio ten carácter anual e rotatorio. O seu obxecto e tema inciden na recuperación do Patrimonio Arquitectónico Europeo e a atención aos refuxiados, e configúrase mediante un Taller Internacional e unha presentación final con formato de Concurso de Proxectos.</p> <p>- Este proxecto poderá superponerse ou substituír a algún dos exercicios suscitados dentro dos contidos da asignatura.</p> <p>A participación neste programa ten carácter voluntario para o alumnado.</p>
EXERCICIO 2 - PROXECTO BÁSICO	<p>- Análise contextual.</p> <p>- Proxecto de intervención sobre o patrimonio natural e/ou construído.</p>

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A58 B5 B6 C6	2	0	2
Análise de fontes documentais	A40 A37 B1 B3	0	12	12
Aprendizaxe colaborativa	B4 C3 C1	4	10	14
Discusión dirixida	B1 B4 C1 C3 C4	5	0	5
Esquemas	A34 A37 A58 B3 B4	0	8	8
Obradoiro	A34 A37 A38 A39 A46 A51 A52 A53 A63	15	20	35
Sesión maxistral	A56 A57 B9 B10 B12 C8	15	0	15
Traballos tutelados	A34 A38 A46 A52 A55 B9 C6	14	20	34
Proba obxectiva	A53 A55 A57 B6 C3	1	0	1
Portafolios do alumno	A34 A37 A38 A39 A46 A51 A52 A55 A56 A58 A63 B2 B4 B5 B9 B10 B12 C3 C4 C5 C7 C8	0	20	20
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Nas primeiras clases do curso fórmase ao alumno unha proba gráfica que permita coñecer o nivel previo co que parte o alumno. A devandita proba realízase na aula.

Análise de fontes documentais	Antes de iniciar o desenvolvemento material dos traballos no TALLER, procederase á análise das fontes documentais relacionadas co tema proposto mediante a utilización de documentos audiovisuais, bibliográficos, reportaxes documentais, paneis gráficos, fotografías, maquetas, artigos, textos informativos, normativa de aplicación, etc. Os grupos (profesor - alumnos) analizan a documentación dispoñible e ampliana, elaborando unha síntese das distintas fontes documentais. Complementábase esta análise con intervencións de profesionais da arquitectura e doutros campos, que serán invitados a efectuar charlas e coloquios con desenvolvemento de temas concretos e experiencias persoais.
Aprendizaxe colaborativa	A clase organízase en pequenos grupos de traballo, onde os alumnos traballan conxuntamente para resolver as tarefas asignadas polo profesor. Organízase ao grupo para obter a máxima información posible e compartila (análise da parcela, busca de exemplos, de normativas, construción da maqueta xeral do emprazamento, toma de datos ou medicións in situ, tratamento infográfico da documentación obtida, etc.). Este traballo está guiado de forma presencial polo profesor asignado. Trátase de optimizar a aprendizaxe individual e o do grupo.
Discusión dirixida	Tanto o traballo de grupo coma o individual expóñense de xeito público para incitar os membros do grupo a intervir no proceso creativo propio e alleo, de forma libre, informal e espontánea.
Esquemas	Os datos obtidos nas análises, así como as intencións do proxecto, exprésanse de forma gráfica simplificada nas primeiras fases de cada traballo. Son as fases de información previa e anteprojecto.
Obradoiro	Os proxectos desenvólense mediante a combinación de diversas metodoloxías e probas: asistencia a exposicións, conferencias, análise de problemas concretos do programa. O alumno realiza tarefas eminentemente prácticas en cada un dos exercicios do curso, sempre baixo o apoio e supervisión do profesorado.
Sesión maxistral	Periodicamente realízanse conferencias ou exposicións, relacionadas co tema a tratar en cada exercicio. Onde o relator expón de forma oral e/ou gráfica a información aos alumnos.
Traballos tutelados	Preténdese promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor. Refírese á aprendizaxe de "como facer as cousas", é o estudante o que asume a responsabilidade da súa formación.
Proba obxectiva	Farase unha proba obxectiva sobre os contidos presentados nas sesións expositivas, que configuran o marco teórico e normativo da asignatura.
Portafolios do alumno	Como resultado do seu traballo ao final do cuadrimestre, o alumno terá elaborado o seu portafolios da materia, accesible a través da plataforma docente Moodle. Este obxecto final, desenvolvido a través das sesións en grupos e no taller, servirá de base á cualificación e curriculum persoal do alumno.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Discusión dirixida Traballos tutelados Portafolios do alumno	<p>O alumno recibe atención personalizada concerne ao traballo que está a desenvolver na materia e no Taller, a través do profesor do grupo ao que fose asignado. No Taller, ademais, terá a posibilidade de comentar e obter revisións críticas por parte dos profesores dos demais grupos e materias, para poder contrastar opinións e criterios e confrontalos cos propios.</p> <p>O portafolios do alumno será obxecto de revisións personalizadas, para observar a súa evolución e constatar a súa autoría.</p> <p>Condicións específicas relativas á mobilidade para alumnos saíntes e entrantes:</p> <p>- A asignatura contempla exclusivamente a avaliación continua para todos os alumnos, ata para aqueles en programas de mobilidade, saínte ou entrante, para os que rexerán as mesmas condicións de avaliación e asistencia que para o resto, e sen prexuízo de que se poida prestar atención específica ao alumnado entrante por causa lingüística ou diferenzas manifestas entre as Escolas de orixe e destino.</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Proba obxectiva	A53 A55 A57 B6 C3	Os coñecementos instrumentais contidos no temario de docencia expositiva do curso serán avaliados mediante unha proba obxectiva.	15
Portafolios do alumno	A34 A37 A38 A39 A46 A51 A52 A55 A56 A58 A63 B2 B4 B5 B9 B10 B12 C3 C4 C5 C7 C8	O resultado final dos traballos realizados na materia plasmarase no portafolios persoal do alumno, dispoñible e accesible a través da plataforma docente Moodle. Avalíanse os resultados, pero a través dun proceso docente tutelado e guiado, onde o esforzo persoal e a evolución intelectual do alumno deberán aparecer reflectidos na documentación final.	85

Observacións avaliación

Para poder superar a materia será necesario cumprir Cos seguintes requisitos:

1º Entregar todos os traballos propostos nos prazos e formas indicados na materia.

2º Asistir regularmente a clases e ao Taller. Esixírase unha asistencia mínima do 80%

Terá a condición de NON PRESENTADO o/a alumno/a que se atope nalgunha das seguintes circunstancias:

1º Non cumpra a asistencia esixida ás clases e ao Taller.

2º Non entregue os traballos propostos en forma e prazo, ou os entregue incompletos. Consideraranse incompletos aqueles traballos que non conteñan a documentación requirida en tódalas asignaturas que compoñen o Taller.

3º Non asista á proba obxectiva.

NOTA: PARA PODER SUPERAR A ASIGNATURA, ESIXIRASE AS SEGUENTES CUALIFICACIÓNS MÍNIMAS: 3

PUNTOS NA PROBA OBXECTIVA E 4 PUNTOS EN CADA UN DOS TRABALLOS QUE

COMPUTAN NA EVALUACIÓN,

- De acordo co establecido na memoria do Título de Grao en Estudos de Arquitectura, convocarase unha Xunta de Avaliación do Taller, que analizará os resultados globais do mesmo e dirimirá, no seu caso, sobre casos puntuais de avaliación do alumnado.

- De acordo co establecido na memoria do Título de Grao en Estudos de Arquitectura, os alumnos que non superen nas dúas oportunidades de cada convocatoria a materia de Proxectos deberán asistir ao Taller do ano seguinte. As probas das diferentes oportunidades permitirán aos alumnos completar e modificar total ou parcialmente os traballos presentados no Taller, para poder así superar a asignatura.

Fontes de información

Bibliografía básica

- VVAA (2007). Normas do hábitat galego.
<http://igvs.xunta.es/ipecos-opencms-portlet/export/sites/default/PortalVivenda/Biblioteca/normashabi>
- VVAA (2010). Código Técnico de la Edificación. <http://www.codigotecnico.org/web/recursos/documentos/>
- VVAA (2008). Un complejo hotelero en Randan. A Coruña, UDC
- VVAA (2009). Escuela de música y albergue en St. Klara, Regensburg. A Coruña, UDC
- VVAA (2007). La plaza de Pontevedra y el frente marítimo del Orzán. A Coruña, UDC
- PROYECTOS III (Plan Antiguo) (). IACOBUS: Rehabilitación del Patrimonio Europeo.
<http://blogiacobus.wordpress.com/>
- AUGÉ, Marc (). Los no lugares. Gedisa
- ZUMTHOR, Peter (). Thinking architecture. Birkhäuser
- ASCHNER ROSELLI, Juan Pablo (2009). ¿Cómo concebir un proyecto arquitectónico?. deArq (Revista digital) num. 05
- TANIZAKI, Junichiro (1933). El elogio de la sombra. Siruela
- NEUFERT, Ernst (2007). Arte de Proyectar en Arquitectura. Barcelona, G.G.
- DAZA CAICEDO, Ricardo (2008). Buscando a Mies. Barcelona: ACTAR
- PEDRÓS FERNÁNDEZ, Óscar (2020). El Motor de los Sueños. Diez momentos en la génesis del proyecto arquitectónico. A Coruña: Labirinto de Paixóns
- DEPLACES, Andrea (2010). Construir la arquitectura: del material en bruto al edificio. Barcelona: Gustavo Gili

Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - TORRES TUR, Elías (2005). Luz cenital. Barcelona, Col·legi d'Arquitectes de Catalunya - MONTEYS, X., FUERTES, P. (2001). Casa Collage. Barcelona, G.G. - KOOLHAAS, Rem (2007). Conversaciones con estudiantes. Barcelona, G.G. - DAZA, Ricardo (2000). Buscando a Mies. Barcelona, Actar Publishers - SLOTERDIJK, Peter (1998-2004). Esferas . Siruela - DELEUZE, Gille, GUATTARI, Félix (1994). Mil Mesetas. Capitalismo y esquizofrenia. Pre-textos - BANHAM, Reyner (1965). TEORIA Y DISEÑO ARQUITECTONICO EN LA ERA DE LA MAQUINA . Buenos Aires: Nueva Visión - BACHELARD, Gaston (). LA POETICA DE LA ENSOÑACION . Madrid: Fondo de Cultura Económica de España - BAÑA HEIM, José (1980). COSTA DE LA MUERTE. Historia y anecdotario de sus naufragios. A Coruña: Gráficas Venus
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Construción 3/630G01022
Urbanística 2/630G01024
Proxectos 4/630G02016
Estruturas 2/630G02023

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Construción 4/630G01027
Urbanística 3/630G01029
Estruturas 3/630G02028

Materias que continúan o temario

Proxectos 7/630G01031
Proxectos 6/630G02026

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías